
Behoeftegericht samenwerken met ouders, kinderen en jongeren

Een kwalitatief explorerend onderzoek

HBO-Verpleegkunde – Minor projecten

Datum

01-07-2019

Opdrachtgever

Klaus Boonstra
GGD Fryslân

Contact

Carla de Witte
Elvia van Slageren
Nienke Hospes
Ylse Dijkstra
Margriet van der Werf

NHL Stenden Hogeschool
Rengerslaan 8-10
8917 DD Leeuwarden

+31 (0) 88 991 7000
studentinfo@nhlstenden.com

Postbus 1080
8900 CB Leeuwarden

Voorwoord

In het kader van de minor Projecten van de opleiding HBO Verpleegkunde aan de NHL Stenden te Leeuwarden is deze publieksversie opgesteld in opdracht van GGD Fryslân.

Het betreft een kwalitatief explorerend onderzoek naar de behoefte van ouders, kinderen en jongeren woonachtig in kwetsbare wijken van Leeuwarden met betrekking tot het contact met GGD Fryslân. Dit project is als erg interessant en leerzaam ervaren door de groepsleden. Door deel te nemen aan dit project hebben de groepsleden hun verdiept in de organisatie, functie en taken van de JGZ verpleegkundige. Daarnaast hebben de groepsleden voor deze minor gekozen ter voorbereiding voor het afstudeerjaar.

Deze publieksversie is een samenvatting van het onderzoek. Deze publieksversie is voor iedereen bedoeld die interesse heeft in het onderwerp. De resultaten van dit onderzoek zullen meegenomen worden in een vervolgonderzoek van GGD Fryslân. Wij wensen u veel leesplezier.

We willen graag iedereen bedanken die dit onderzoek mogelijk heeft gemaakt en ons begeleidende docent, project- manager en leider in het speciaal.

Carla de Witte
Margriet van der Werf
Nienke Hospes
Elvia van Slageren
Ylse Dijkstra

Leeuwarden, 18 juni 2019

Inhoudsopgave

---

1 Inleiding

GGD Fryslân is een organisatie die de zorg over de volksgezondheid van Fryslân heeft. GGD Fryslân werkt aan het bevorderen van de gezondheid en het voorkomen van gezondheidsproblemen bij de Friese burger. De jeugdgezondheidszorg valt ook onder de taken van GGD Fryslân. Daarnaast informeert en adviseert GGD Fryslân de gemeenten over de gezondheid van de Friese burger. GGD Fryslân werkt klantgericht, lokaal en dichtbij de mensen. Op dit moment wil GGD Fryslân kijken of de taken overeenkomen met de behoefte van de ouders, kinderen en jongeren in Leeuwarden. Met dit onderzoek wordt onderzocht wat de behoefte is van deze doelgroepen.

1.1 Probleemanalyse

Vanuit de landelijke inspectie is gebleken dat GGD Fryslân niet volledig voldoet aan het nieuwe landelijke beleid voor de Jeugdgezondheidszorg. Daarom is er een onderzoek gedaan door Van Veldhuisen, Niessen & Van 't Hof (2017). Vanuit het onderzoeksbureau is er geadviseerd om een programmaplan te ontwikkelen. Dit programma met vijf programmalijnen bestaat uit behoeftegericht werken, digitalisering, netwerken, taak herziening en werkomgeving. In dit onderzoek wordt één van de programmalijnen uitgewerkt, dit betreft de programmalijn behoeftegericht werken in de GGD Fryslân. Tijdens een vorige onderzoek werd er gekeken naar wat de algemene behoeftes waren van ouders, kinderen en jongeren wat betreft GGD Fryslân. Uit het voorgaande onderzoek kwamen globale resultaten. De GGD Fryslân had de wens om tijdens een vervolgonderzoek specifieker en gericht te onderzoeken. Dit is gedaan door tijdens dit onderzoek meer te focussen op burgers die woonachtig zijn in kwetsbare wijken van Leeuwarden. Dit onderzoek is toepasbaar op macroniveau aangezien er naar voren is gekomen wat de behoeften bij ouders, kinderen en jongeren was. Hierdoor kan er op meso niveau gericht preventie en voorlichting gegeven worden. Doordat er individuele gesprekken zijn afgenomen met ouders en kinderen tijdens dit onderzoek kan er ook op microniveau gewerkt worden. Tijdens deze gesprekken is de behoefte met betrekking tot contact met de GGD Fryslân vastgesteld.

1.2 Probleemstelling

De probleemstelling die tijdens dit onderzoek is gehanteerd: Het is onvoldoende bekend welke behoeften ouders, kinderen en jongeren hebben die wonen in kwetsbare wijken in Leeuwarden met betrekking tot "contact" met de GGD.

1.3 Doelstelling

GGD Fryslân is bezig met het vernieuwen van de JGZ. Hiervoor is een programmaplan opgesteld met vijf programmalijnen. Het doel van het onderzoek was om de behoeften van ouders, kinderen en jongeren die wonen in kwetsbare wijken in Leeuwarden met betrekking tot contact met GGD Fryslân te achterhalen.

Hieruit kwam de volgende doelstelling: In juni 2019 is het bekend welke behoefte, kinderen en jongeren hebben met betrekking tot contact die wonen in kwetsbare wijken in Leeuwarden. De resultaten hebben aanbevelingen opgeleverd die medewerkers binnen de jeugdgezondheid van GGD Fryslân kunnen gebruiken om het type contact te verbeteren.

1.4 Vraagstelling

De vraagstelling die bij doelstelling is opgesteld:

Welke behoefte hebben ouders, kinderen en jongeren die wonen in kwetsbare wijken van Leeuwarden met betrekking tot contact met GGD Fryslân?

---

2. Literatuuronderzoek

In dit hoofdstuk wordt de literatuurstudie van dit onderzoek omschreven. Om antwoord te krijgen op de vraagstelling is er eerst onderzoek gedaan naar wat er in literatuur te vinden was. Om specifiek in de literatuur te zoeken zijn er deelvragen opgesteld voor het literatuuronderzoek.

2.1 Deelvragen literatuuronderzoek

1. Wat wordt er verstaan onder burgers woonachtig in kwetsbare wijken?
2. Wat verwachten ouders/kinderen en jongeren van de GGD?
3. Welke ouders/kinderen en jongeren behoren tot de risicogroepen?
4. Wat doet GGD Fryslân op dit moment voor ouders, kinderen en jongeren woonachtig in een kwetsbare wijk?
5. In welke wijken van Leeuwarden wonen voornamelijk kwetsbare kinderen en jongeren?
6. Hoe heeft de overheid contact met kinderen en jongeren uit kwetsbare wijken?

2.2 Conclusie literatuuronderzoek

Over het algemeen ligt de behoefte met betrekking tot contact met GGD Fryslân van ouders en kinderen met verschillende statussen in grote lijnen hetzelfde. Wel is er enig verschil te zien tijdens het verspreiden van informatie tussen de westerse en niet-westerse ouders. Zo geven niet-westerse ouders aan dat ze meer behoefte hebben aan heldere en duidelijke informatie en geven ze aan zich meer onzeker te voelen van de opvoeding van hun kind. Taalbarrière speelt daarbij een rol. In het algemeen geven ouders aan meer onzeker te zijn tijdens de overgangperiode van de kinderen, dit gaat over de overgang van peuter naar kleuter of van tiener naar adolescent. Tevens ligt de behoefte van de ouders hoger wanneer dit het eerste kind is. Zodra het kind ouder wordt in de leeftijd van 0 tot 4 jaar neemt de behoefte met betrekking tot contact af met GGD Fryslân. Naarmate het kind ouder wordt nemen de vragen van de ouders af over de opvoeding. Jongeren zijn over het algemeen niet zo bezig met hun eigen gezondheid, ze hechten meer waarde aan oordelen van familie en vrienden. Ouders met een lager inkomen dan gemiddeld, stiefouders, lager opgeleide ouders, alleenstaande ouders etc. hebben een grotere kans om problemen te krijgen met de opvoeding van zijn of haar kind. De reden dat kinderen in een risicogroep kunnen vallen, kan verschillende oorzaken hebben. Hierbij wordt er gekeken naar het risicofactor bij het kind of bij de ouder(s). Risicofactoren kunnen zijn slechte gezondheid, een éénoudergezin, een niet westerse herkomst en taalbarrière etc.

Het is moeilijk om "kwetsbaarheid" te definiëren omdat elke burger deze kwetsbaarheid op een andere manier heeft of ervaart. Kwetsbare gezinnen kunnen in verschillende wijken wonen, en de problematiek kan verschillend zijn zoals schulden, opvoedingsproblematiek psychische problemen en verslavingsgevoeligheid. Een groep die extra aandacht verdiend zijn kinderen en jongeren, omdat deze groep kwetsbaar is vanwege de persoonlijke ontwikkeling. Gemeenten hebben als taak om kwetsbare burgers ondersteuning te bieden. Ouders geven aan dat de behoefte ligt bij een flexibele dienstverlening, hiermee wordt bedoeld dat de ouders een gelijkwaardige rol willen zien tussen de zorgprofessionaal en zichzelf.

---

3. Onderzoeksmethode

3.1 kwalitatief explorerend onderzoek

Tijdens dit onderzoek is een kwalitatief onderzoek toegepast. Een kwalitatief onderzoek richt zich op de meningen, opvattingen, gedragingen en gevoelens van een persoon. De onderzoeker kan tijdens het onderzoek diep ingaan op de emoties, meningen, behoeften en wensen van de persoon. Het kwalitatief onderzoek kan herkend worden aan open vragen tijdens de interviews. Het onderzoek kan een explorerend karakter hebben omdat er via een open manier de mening van de respondenten achterhaald wordt om de onderzoeksvraag te beantwoorden. (Ensie, 2016) Door gebruik te maken van diepte interviews kan er worden achterhaald welke behoefte respondenten hebben aan contact met de GGD Fryslân. Onder de respondenten wordt verstaan ouders/kinderen en jongeren woonachtig in kwetsbare wijken van Leeuwarden.

3.2 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestaat uit ouders, kinderen en jongeren van 0 tot en met 18 jaar. Voor de leeftijdscategorie 0 tot 4 jaar zijn er in eerste instantie 2 consultatiebureaus benaderd, maar wegens geen respons zijn er nog 2 consultatiebureaus benaderd. Uiteindelijk heeft dit geleid tot 1 interview, dit wegens niet meer respons. Voor de leeftijdscategorie van 4 tot en met 12 jaar zijn er twee basisscholen benaderd waar in totaal negen interviews zijn afgenomen. Voor de jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar zijn er twee middelbare scholen benaderd en in totaal 9 interviews afgenomen. In totaal zijn er 19 interviews afgenomen.

3.3 Meetinstrument

Het meetinstrument waarmee de data is verzameld vanuit de praktijk is een semi gestructureerd interview, dit interview bestaat uit open vragen. De open vragen zijn gebaseerd op de hoofdtopics. Daarnaast kan er met de subtopics worden doorgevraagd op de open vragen. Voordat er daadwerkelijk is geïnterviewd met de respondenten is er een proefinterview afgenomen. Hierna is er kritisch gekeken of het meetinstrument meet wat het moest meten. Vervolgens is het meetinstrument definitief in de praktijk gebruikt. De interviews zijn zoveel mogelijk face-to-face afgenomen. Soms werden deze telefonisch afgenomen omdat een face-to-face afspraak niet mogelijk was.

---

4. Resultaten en conclusies

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van dit onderzoek. De resultaten zijn voortgekomen uit de de antwoorden van de respondenten tijdens de interviews. De resultaten zijn per doelgroep beschreven en zijn aan de hand van de onderzoeksvariabelen opgeteld. De resultaten geven antwoord op de deelvraag. Hierdoor zijn alle resultaten herleidbaar naar de hoofdvraag.

Resultaat consultatiebureau:

De respondent van het consultatie gaf aan een beetje bekend te zijn met de functie van GGD Fryslân. Over de taken en informatievoorziening was de respondent tevreden.

Tevens was de respondent tevreden over de frequentie en vorm van contact.

De respondent had telefonisch contact met GGD Fryslân en ging naar gesprekken toe, dit was goed geregeld.

“When you have the first child you don’t know much about everything and you have to learn. The 2nd child gives more a challenge because it is the 2nd and there is also the first child who is hanging around. The both children are different so everyone needs another approach.”

Resultaat basisschool:

Hoofdtopic informatievoorziening:

Over de functie van GGD Fryslân hebben de respondenten aangegeven dat ze niet bekend zijn met alle vier de pijlers van GGD Fryslân, maar met één of twee pijlers. Wat betreft de taken van GGD Fryslân zijn de respondenten erg tevreden met de zorg die ze hadden ontvangen. Sommige respondenten waren minder positief tegenover de taken van GGD Fryslân. Respondenten gaven aan dat GGD Fryslân zich meer moest verdiepen in de verscheidene culturen .

“Bij onze cultuur mogen kinderen wel op hun buik slapen maar hier in Nederland niet, is het gevaarlijk.”

Doordat ouders dit hoorden wisten zij niet goed wat ze moesten. Dit zorgde voor veel onduidelijkheid en riep vragen op. Tevens zijn er respondenten die vertelden dat de JGZ- verpleegkundige meer kennis moeten hebben over hun cultuur zodat er gericht advies gegeven kan worden.

Over het onderwerp taalbarrière reageerden de respondenten wisselend.

Enerzijds gaven respondenten aan dat wel problemen hadden met het lezen, begrijpen en spreken van de Nederlandse taal terwijl dit anderzijds voor andere respondenten geen problemen gaf. De respondenten die wel een taalbarrière ervaren gaven aan dat er in het algemeen ze door de JGZ verpleegkundige rustig werden benaderd.

De bereikbaarheid van GGD Fryslân waren de respondenten erg tevreden over. De GGD Fryslân locatie was goed te bereiken en beschikt over voldoende parkeerplek. Meerdere respondenten gaven wel aan dat het reizen met openbaar vervoer te duur was.

Ten slotte werd de overgang van consultatiebureau naar basisschool als goed en prettig ervaren. De informatie die aangeboden werd was voldoende, maar als meer informatie werd aangeboden zou dit ook fijn zijn.

Bij het hoofdtopic type contact gaven respondenten aan tevreden te zijn over de vorm van contact. De contacten verliepen op verschillende manier waaronder telefonisch, via de mail of schriftelijk. De respondenten zijn tevreden over het type contact.

De frequentie van contact was wisselend bij de respondenten. Sommige respondenten hadden helemaal geen contact met GGD Fryslân, andere respondenten hadden maandelijks contact. Er was geen

behoefte aan een hogere frequentie van contact, als er wel contact nodig was wisten de respondenten hoe ze GGD Fryslân konden bereiken.

Resultaat middelbare school:

Hoofdtopic informatievoorziening:

Over de functie van GGD Fryslân hebben respondenten aangegeven dat zij niet bekend zijn met de functie van GGD Fryslân.

Over de taken van GGD Fryslân zijn de respondenten tevreden. De respondenten gaven aan voldoende informatie te krijgen in de vorm van voorlichting. Sommige respondenten gaven wel aan dat meer voorlichting welkom is.

“Waar zoek je je vragen op op het internet?
“Dan zoek ik die vraag die ik aan mijn ouders stel op.”
Oke. En ben je wel eens op de site van de GGD gekomen?
“Nee.”
Dat is wel een goede site waar veel informatie op staat. Maar die kwam op google niet naar voren?
“Nee.””

Over de bereikbaarheid van GGD Fryslân werd een duidelijk antwoord gegeven. Alle respondenten vonden de afstand van hun huis/school tot GGD Fryslân locatie goed te doen en hadden geen opmerkingen. Een respondent gaf aan dat de locatie voor de inentingen wel erg druk was en dit werd als vervelend ervaren.

De overgang van basisschool naar middelbare school ervaren de respondenten als goed, er werd geen informatie gemist. Het onderwerp taalbarrière speelde niet bij deze groep respondenten, aangezien alle respondenten de Nederlandse taal voldoende beheersen.

Hoofdtopic type contact:

De respondenten van de groep middelbare scholieren werden allemaal via een brief benaderd voor consult. Dit werd als een fijne manier ervaren en er was geen behoefte om dit op een andere manier te doen. Het jaarlijkse consult waarbij het contact 1 op 1 en in elkaars (fysieke) aanwezigheid is met de JGZ verpleegkundige werd als fijn ervaren. Er was geen behoefte aan meer contact en ook niet aan klassikaal contact.

Vragen opzoeken op internet deden enkele respondenten ook, maar niet specifiek via de GGD Fryslân site.

De resultaten van het onderzoek voor het consultatiebureau, de basisschool en middelbare school zijn overzichtelijk weergegeven in een mindmap. Voor elke doelgroep is er een aparte mindmap gemaakt.

4.2 Conclusie per doelgroep

Conclusie consultatiebureau

Een ouder van het consultatiebureau geeft aan tevreden te zijn met het aanbod van wat de GGD nu biedt. Daar in tegen is meer informatie altijd welkom. De behoefte van de frequentie van contact neemt af naarmate het kind ouder wordt. Ten slotte is er behoefte om de taalbarrière te verkleinen door de GGD medewerkers Engelstalig te laten spreken, dit wordt in de praktijk goed uitgevoerd.

Conclusie basisschool

De ouders van de basisschool zijn over het algemeen tevreden over het contact met de GGD. Het aanbod van informatie van de GGD is voldoende. Wel is er behoefte aan informatie, waarbij er rekening wordt gehouden met verschillende culturen. Waarbij rekening gehouden wordt met informatievoorziening die van toepassing is op de verschillen in opvoeding bij verschillende culturele achtergronden. Informatie over de ontwikkeling van kinderen willen ouders ontvangen tijdens momenten van een in-

loopspreekuur. Ook dient de GGD beter bereikbaar te zijn. Momenteel moeten ouders een lange reisafstand afleggen om op locatie te verschijnen. Tot slot hebben de ouders van de basisschool de behoefte dat de GGD medewerkers minder in jargon communiceren.

Conclusie middelbare school

Jongeren van de middelbare school zijn tevreden met het huidige aanbod van de GGD. Daarentegen is er wel behoefte om meerdere locaties van de GGD open te stellen tijdens vaccinatie momenten. Tot slot is er meer behoefte aan voorlichting over leefstijlfactoren die van belang zijn voor jongeren zoals voorlichting over roken, gebruik van drugs en alcohol.

Eindconclusie

De hoofdvraag van dit onderzoek is: “Wat is de behoefte van ouders, kinderen en jongeren op het gebied van contact met de GGD, woonachtig in kwetsbare wijken van Leeuwarden?” Het antwoord hierop luidt als volgt:

Ouders en kinderen die gebruik maken van de diensten van de GGD die onder het consultatiebureau vallen zijn tevreden over het huidige aanbod van de GGD. Jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar zijn eveneens tevreden met het huidige aanbod van de GGD. De informatievoorziening die betrekking heeft op jongeren kan nog meer toegespitst worden op leefstijlproblemen en het gebruik van middelen. De ouders/kinderen van de basisschool hebben daarentegen wel aandachtspunten. Er is bijvoorbeeld meer behoefte aan het verbeteren van de bereikbaarheid van de GGD locatie, dit kan bijvoorbeeld door een inloopspreekuur in de wijk nabij te organiseren in plaats van de daartoe bestemde GGD locaties. Tevens hebben ouders/kinderen op de basisschool meer behoefte aan inhoudelijke gesprekken en informatievoorziening, bijvoorbeeld waar rekening gehouden wordt met opvoedingsproblemen en culturele verschillen.

---

5. Aanbevelingen

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen beschreven die de projectgroep heeft opgesteld. De aanbevelingen zijn aan de hand van de resultaten opgesteld. De aanbevelingen zijn onderverdeeld in 4 groepen, namelijk de opdrachtgever, GGD, de verschillende doelgroepen en het vervolgonderzoek. Hier is voor gekozen om de aanbevelingen zo specifiek en overzichtelijk mogelijk te houden. Tevens wordt in dit hoofdstuk de haalbaarheid en de bruikbaarheid van de aanbevelingen beschreven en de relevantie voor de verpleegkundige en opdrachtgever.

5.1 Aanbevelingen per doelgroep

Consultatiebureau:

Doordat er 1 respondent was binnen het consultatiebureau, is er binnen deze doelgroep niet een specifieke aanbeveling naar voren gekomen.

Basisschool:

Op de basisschool moet er een mogelijkheid zijn voor een inloopspreekuur.

Uit onderzoek kwam naar voren dat de ouders van de kinderen het wel prettig zouden vinden als er een inloopspreekuur is. Zodat de ouders van de kinderen bij vragen naar het inloopspreekuur kunnen gaan. Hierdoor wordt de communicatie tussen de burgers en de JGZ-verpleegkundige laagdrempelig.

Middelbare school:

Er wordt geadviseerd om de GGD meer zichtbaar te maken voor de jongeren in Friesland.

De meeste jongeren geven aan dat de functie en taken van de GGD voor hun onbekend is. Als de GGD meer zichtbaar voor hun is, zal dit duidelijker worden. De aanbeveling is dan ook dat de GGD meer informatie moet bieden aan jongeren. Dit betreft informatie die voor hun relevant zijn zoals voorlichting over het gebruik van middelen en leefstijl.

De GGD moet specifieke tijden meegeven voor het bezoeken van de vaccinatie afspraken zodat het minder druk wordt.

De vaccinatie momenten vinden de respondenten erg druk. Wanneer er een gericht tijdstip per persoon en/of meerdere data wordt gegeven, zal de drukte afnemen. Deze aanbeveling geldt ook voor de basisschool.

5.2 Aanbevelingen opdrachtgever

Voor de opdrachtgever van het onderzoek, Klaus Boonstra en Anneke Zijlstra zijn de volgende aanbevelingen opgesteld zijn vanuit dit onderzoek.

Een advies voor de JGZ is dat er meer medewerkers met verschillende culturele achtergronden worden ingezet in de praktijk.

Uit onderzoek is gebleken dat ouders uit verschillende culturen gebruik maken van de JGZ. De ouders geven echter aan dat er niet voldoende rekening wordt gehouden met hun cultuur. Ook in de communicatie worden hier soms problemen ervaren. In de praktijk wordt er vaak Engels gesproken terwijl dit voor de meeste ouders niet de voertaal is. Het zou prettig zijn wanneer er medewerkers zijn met andere achtergronden zodat de communicatie en het verdere contact soepeler verloopt.

Er wordt geadviseerd dat de GGD beter communiceert met de JGZ-verpleegkundige voordat er wordt gestart met een onderzoek.

Tijdens dit onderzoek kwam naar voren dat de JGZ verpleegkundigen niet voldoende op de hoogte waren van dit onderzoek, waardoor er onduidelijkheden ontstonden. Dit leidde tot moeizame communicatie en respons. Tevens kwam er tijdens het project naar voren dat er eerder een vergelijkend onderzoek is gedaan, dit zorgde ook voor verwarring bij de JGZ verpleegkundige. Door betere communicatie tussen de GGD en de JGZ-verpleegkundige kan dit worden voorkomen, waardoor het onderzoek gerichter kan verlopen.

5.3 Aanbevelingen voor GGD

Een advies voor de GGD is dat er tijdens informatievoorziening meer rekening wordt gehouden met de verschillende culturen.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat de informatie die wordt gegeven vaak op de Nederlandse cultuur gericht is en hierdoor niet altijd goed aansluit op burgers met een andere cultuur. Hierdoor is niet alle informatie toepasbaar en missen burgers met een andere cultuur informatie.

Er wordt geadviseerd dat de GGD locaties beter bereikbaar zijn.

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat de afstand tussen het huis van de respondenten en de GGD locatie vaak te ver weg is. Respondenten kunnen niet altijd met openbaar vervoer reizen i.v.m. financiën. Als de respondenten de afstand moeten lopen is dit te ver weg, hierdoor is de bereikbaarheid van de GGD locatie verminderd. Nodig deelnemers uit in de voorzieningen in de wijk zoals een buurtcentrum of wijklocatie.

Er wordt geadviseerd dat de GGD medewerkers minder in jargon communiceren.

Uit het onderzoek is gebleken dat sommige GGD medewerkers moeilijk taalgebruik toepassen. Hierdoor voelen de respondenten zich minder in de gelegenheid om vragen te stellen en worden ze onzeker. Aanbevolen wordt om allemaal hetzelfde te zeggen op een begrijpbare manier.

Er wordt geadviseerd dat de GGD meer zichtbaar is op het internet en dat er voldoende informatie vindbaar is over verschillende onderwerpen.

Er is gebleken uit onderzoek dat respondenten de GGD niet voldoende zichtbaar vinden op het internet. Wanneer er wordt gezocht naar informatie komt de site van de GGD niet naar voren in de zoekresultaten. Tevens zijn er onderwerpen niet vindbaar op de GGD site wanneer hierop wordt gezocht. De behoefte hiernaar is niet aanwezig maar hierdoor zou de GGD wel meer en sneller zichtbaar worden.

5.4 Aanbevelingen vervolgonderzoek.

Aanbeveling: Doe een kwantitatief onderzoek via enquêtes of gestructureerde interviews met specifieke doelgroepen in een realistisch tijdsbestek.

Voor een vervolgonderzoek is het van belang om 1 doelgroep te includeren voor het onderzoek. Omdat het tijdsbestek van dit onderzoek 20 weken was, was de onderzoekspopulatie niet hoog, omdat er 3 doelgroepen waren geïncludeerd. Wanneer er tijdens een vervolgonderzoek gericht wordt op 1 doelgroep, wordt het onderzoek groter en generaliseerbaar.

Nawoord

De groepsleden hebben de minor 'projecten' als leerzaam ervaren. De groepsleden vonden het een interessant project en hebben het gevoel dat het een bijdrage heeft geleverd voor het afstudeerjaar. De samenwerking tussen de groepsleden verliep goed. De samenwerking werd elke vrijdag geëvalueerd en waar nodig gaven de groepsleden elkaar tijdig feedback. Door de goede samenwerking was de sfeer binnen de groepsleden goed. Tevens zorgt dit er ook voor dat de fasedocumenten op tijd af waren.

Ook heeft elke student zich ontwikkeld in de CanMEDSrollen die bij deze minor van toepassing waren, dit zijn onder andere de rol van communicator, samenwerkingspartner en reflectie professional. Deze ontwikkelingen en de ervaring met het schrijven van een onderzoeksverslag zullen de studenten meenemen in hun verdere (studie)loopbaan.

De groepsleden willen Nadine Wilczak, Klaus Boonstra en Anneke Zijlstra bedanken voor de samenwerking en hulp tijdens dit project. Tevens willen de groepsleden de GGD locaties en de respondenten bedanken voor hun medewerking en toestemming.

Elvia van Slageren, Nienke Hospes, Carla de Witte, Margriet van der Werf & Ylse Dijkstra.

Literatuurlijst

Ensie. (2016, 7 maart). Kwalitatief onderzoek. Geraadpleegd op 10 april 2019, van <https://www.ensie.nl/redactie-ensie/kwalitatief-onderzoek>